

Фінансовий інструментарій інноваційного розвитку. Біржова діяльність

УДК:339.7; JEL classification: F15

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-2-15>

ЛАГОДІЄНКО Володимир Вікторович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі, Одеська національна академія харчових технологій, ORCID ID: 0000-0001-9768-5488

ТРИГУБЧЕНКО Антон Вікторович, аспірант кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Національний університет біоресурсів і природокористування України ORCID ID: 0000-0001-7605-1603

ОСОБЛИВОСТІ ВІДБОРУ ІНОЗЕМНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лагодієнко В. В., Тригубченко, А. В. Особливості відбору іноземних цінних паперів для інвестиційної діяльності.

Вступ. Відбір акцій для інвестування є надзвичайно складним і відповідальним процесом. Процес інвестування – це купівля фінансових інструментів як із метою довгострокового володіння ними, так і з метою отримання стабільного прибутку.

Мета статті полягає у розробці практичних рекомендацій та встановлення критеріїв відбору цінних паперів до інвестиційного портфеля, зокрема для інвесторів, які ведуть діяльність на іноземному фондовому ринку.

Результати. Виокремлено основні критерії, за якими інвестори мають відбирати акції до складу власного інвестиційного портфеля: наявність тренду; фінансова стійкість компанії; ліквідність акцій; історичні тенденції; правильний розподіл капіталу. Наявність тренду продемонстровано у роботі із залученням лінії Болінджера. В основі даного показника покладено один із базових індикаторів технічного аналізу, а саме середня плинна ціна за конкретний період часу. Для визначення фінансової стійкості обрано один із критеріїв відбору акцій до складу індексу S&P500, який щоквартально проводить комітет S&P Global Inc. Ліквідність акцій, основним індикатором якої є здатність швидко придбати або продати цінний папір з мінімальною різницею в ціні, залежить від обсягів торгів. На фінансових ринках, в тому числі на ринку акцій, сезонні тенденції також мають велике значення. Одним із головних правил при формуванні інвестиційного портфеля є диверсифікація, тобто розподіл капіталу серед декількох низько корельованих інструментів. Це дає можливість вирівняти криву дохідності портфеля, коли під час просадки одного активу інший демонструє ріст і навпаки.

Висновки. Зазначений перелік факторів відбору акцій для формування власного інвестиційного портфеля не є вичерпним. Звісно, для більш детального ознайомлення й аналізу акцій варто використовувати глибшу аналітику, звертаючи увагу на тенденції в середині сектору, новини компанії, фундаментальні показники, ціну, приналежність до індексу, країну походження компанії та ін. Однак, для початкового етапу формування інвестиційного портфеля зазначених п'яти критеріїв цілком достатньо.

Ключові слова: акції, інвестиційний портфель, інвестування критерії відбору акцій.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Відбір акцій для інвестування – відповідальний процес, який лише на перший погляд може здаватись азартною грою. В цілому, процес інвестування – це купівля фінансових інструментів із метою довгострокового володіння ними. Відомий інвестор Уоррен Баффетт сказав: «Купуйте акції лише за умови, що готові володіти ними 10 років і більше. Якщо ви не впевнені в перспективах компанії на найближче десятиріччя – не варто витрачати свій капітал».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню інвестиційної діяльності та пов'язаних із нею процесів присвятили свої роботи економісти Г. Марковіц, Дж. Кейнс, Р. Піотроскі, Р. Шиллер, У. Шарп. Внесок у вивчення проблем, пов'язаних із інвестиційною

діяльністю, також зробили вітчизняні вчені І.А. Бланк, А.А. Пересада, М.Ю. Коденська, В.М. Грідасов, О.М. Царенко, В.Г. Федоренко.

Мета та завдання статті. Практична рекомендація щодо встановлення критеріїв відбору цінних паперів до свого інвестиційного портфеля, зокрема для інвесторів, які ведуть діяльність на іноземному фондовому ринку.

Викладення основного матеріалу дослідження. Згідно з опрацьованими джерелами та дослідженнями, було виокремлено основні критерії, за якими варто відбирати акції до складу інвестиційного портфеля:

1. Наявність тренду;
2. Фінансова стійкість компанії;
3. Ліквідність акцій;
4. Історичні тенденції;
5. Правильний розподіл капіталу.

Наявність тренду можна відслідковувати за допомогою лінії Болінджера. Це показник, в основі якого лежить один із базових індикаторів технічного аналізу – середня плинна ціна за конкретний період часу. Після побудови середньої плинної необхідно розраховувати стандартне відхилення котировань від своєї середньої плинної за конкретний період часу. Варто зазначити, що 1 стандартне відхилення – діапазон, в якому ціна перебувала приблизно 2/3 або 68% часу аналізованого періоду. Лінії Болінджера – це величина відхилень від середньої плинної вгору і вниз. Для прикладу подано графік індексу широкого ринку S&P500 за останні 5

років і відтворено індикатор. Якщо ціна виходить за верхню лінію, це свідчить про сильний зростаючий тренд акцій. Якщо ціна опускається за нижнє відхилення, це свідчить про ведмежий тренд. Якщо ціна знаходиться в каналі між двома відхиленнями, це говорить про нейтральний тренд і високу невизначеність. Звісно, як видно на графіку, лінії Болінджера не демонструють 100% ймовірність. Як і в будь якого технічного індикатора, в нього є свої недоліки, однак в сукупності з іншими факторами він є хорошим інструментом для визначення наявності або відсутності цінового тренду.

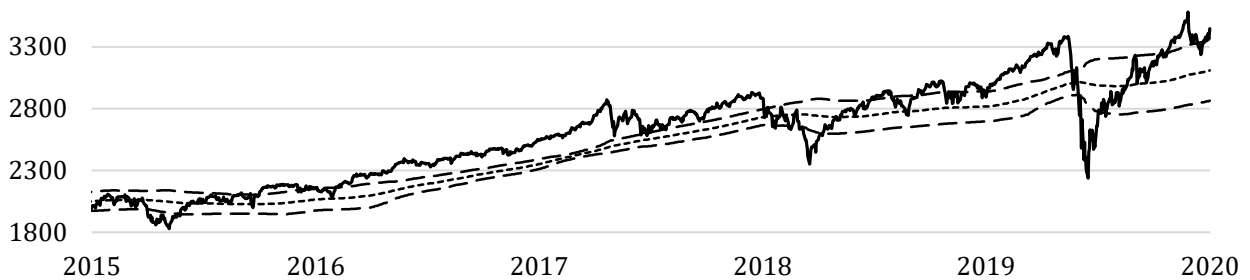

Рис. 1. Лінійний графік індексу S&P500

Для визначення фінансової стійкості обрано один із критеріїв відбору акцій до складу індексу S&P500, який щоквартально проводить комітет S&P Global Inc. Компанія має показати чистий прибуток сумарно за 4 останні квартали, причому обов'язково має бути прибутковим саме останній квартал [1]. Така політика відбору акцій визначає компанії, ріст яких підтверджений фінансовими результатами, а, отже, й успішною діяльністю.

Нещодавно компанія Tesla звітувала за 2 квартал 2020 року і, не зважаючи на збиткові попередні роки, показала приріст за останні 4 квартали [2].

Проте, комітет прийняв рішення не включати компанію до індексу. Однак, це не заперечує того факту, що компанія нарешті вийде на свій перший прибутковий рік, а якісний менеджмент продовжить стимулювати апетит інвесторів до акцій Tesla.

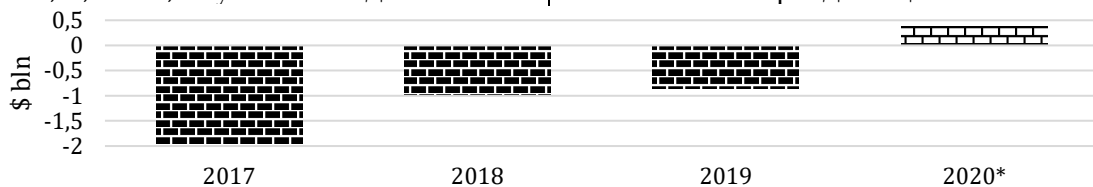

Рис. 2. Чистий дохід компанії Tesla

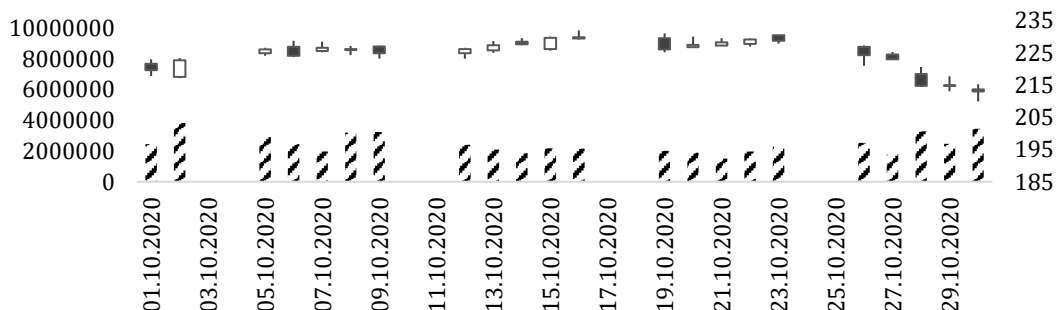

Рис. 3. Свічний графік компанії McDonalds

Ліквідність акцій – один із найнедооцінених критеріїв, особливо серед непрофесійних інвесторів. Зрештою, це здатність швидко придбати або продати цінний папір з

мінімальною різницею в ціні. Чим більша кількість учасників торгівлі, тим більша ліквідність фінансового інструменту [7].

Одним із індикаторів ліквідності виступають торгові обсяги. Якщо подивитись на акції McDonalds, видно, що середні денні торгові обсяги приблизно 2,5 млн контрактів за 1 торгову сесію – це високий показник, який дозволяє інвестору бути більш мобільним і гнучким з огляду на розпорядження своїм капіталом [4].

У разі гострої необхідності він завжди може миттєво продати свої акції і вивільнити необхідну суму коштів із мінімальними комісійними затратами. Вважають, що сезонні тенденції притаманні лише товарним ринкам, де, наприклад, чітко розділені періоди посівної та збору урожаю. Однак на фінансових ринках, в тому числі на ринку акцій, сезонні

тенденції також мають місце. При виборі акцій для свого інвестиційного портфеля варто звернути увагу, як вона поведилася в минулому, які періоди здебільшого були збитковими, а які найбільш дохідними.

Періоди звітності, відпустки, новорічні свята, інші корпоративні події – все це відображається в котируваннях акцій і повторюється із певною періодичністю. Для прикладу розглянемо сезонний графік акцій Apple за останні 20 років. В цілому, яскраво виражений тренд на зростання, проте, окремі місяці з року в рік демонструють корекції та послаблення котирувань. Це може бути важливо при виборі точки входу або періоду виходу із позиції [4].

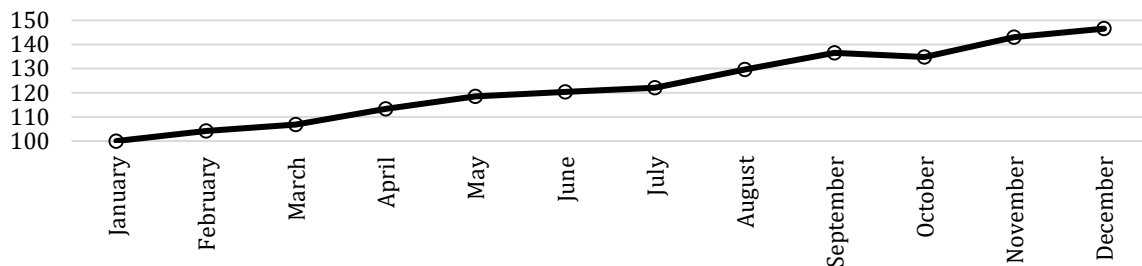

Рис. 4. Сезонний графік компанії Apple

Одним із головних правил при формуванні інвестиційного портфеля є диверсифікація, тобто розподіл капіталу серед декількох низько корельованих інструментів. Це дає можливість вирівняти криву доходності

портфеля, коли під час просадки одного активу інший демонструє ріст і навпаки [5]. Для прикладу на рис. 5 продемонстровано, як поведили себе сектори економіки США під час різкого падіння фондового ринку в 2020 році.

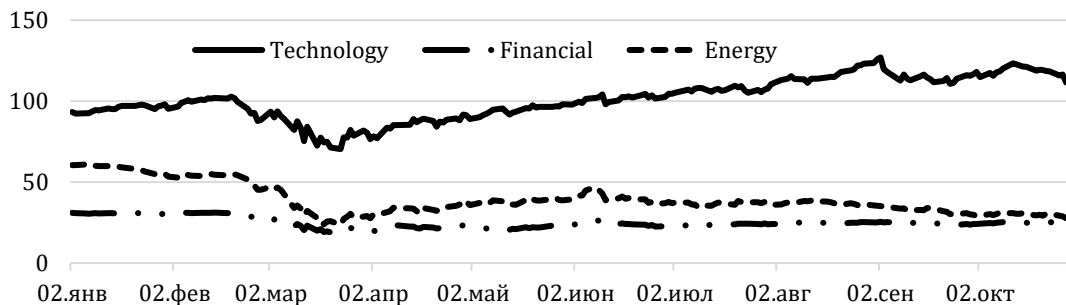

Рис. 5. Лінійний графік секторальних біржових фондів SPDR

Економіка призупинилася під час березневої кризи, однак технологічний сектор станом на жовтень повністю відновився і навіть показав приріст з початку року, фінансовий сектор дещо слабший, хоча він і відновився після кризи. Компанії енергетичного сектору (в основному це нафтогазові корпорації) втратили 50% вартості з початку року. Це досить точно підкреслює необхідність диверсифікації. Найкраще формувати портфель із акцій тих секторів, які не пов'язані між собою або мають мінімальну кількість точок дотику бізнесу [8]. Наприклад, технологічний сектор й телекомунікації мають багато спільних рис, а ось сектор охорони здоров'я

та енергетика мають низьку кореляцію, що робить їх більш привабливими з огляду на розподілення капіталу в портфелі.

Висновки. Зазначений перелік факторів відбору акцій для формування власного інвестиційного портфеля не є вичерпним. Звісно, для більш детального ознайомлення й аналізу акцій варто використовувати глибоку і точкову аналітику, звертаючи увагу на тенденції в середині сектору, новини компанії, фундаментальні показники, ціну, приналежність до індексу, країну походження компанії та інше [6]. Однак, для первинного аналізу і фільтрації вибірки акцій цих основних 5 критеріїв буде більш ніж достатньо. Будь-якому

інвестору в нагоді завжди стануть наступні ресурси, які мають влаштовані скрінери акцій, або корисну інформацію з фондового ринку в цілому: Finviz, YahooFinance,

GuruFocus, TradingView, Investing, MorningStar, SeekingAlpha, Investor's business daily, Wall Street Journal, Barron's.

Література.

1. S&P Global. Веб-сайт. URL: <https://www.spglobal.com/en/>.
2. Yahoo! Finance Веб-сайт. URL: <https://finance.yahoo.com/quote/TSLA/financials?p=TSLA>.
3. Barchart McDonalds Inc. Веб-сайт. URL: <https://www.barchart.com/stocks/quotes/MCD/interactive-chart>.
4. Aiolux Apple Inc. Веб-сайт. URL: https://aiolux.com/reports/performance-seasonality-patterns?symbol=AAPL&tab_name=summary_table
5. Мерфі Дж. Міжринковий аналіз. Принципи взаємодії фінансових ринків. США, 1991. 212 с.
6. Gurufocus Stock screener. Веб-сайт. URL: <https://www.gurufocus.com/screener>.
7. Інформатика для економістів: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей / В. М. Беспалов, А. Ю. Вакула, О. М. Гострик [та ін.]. Київ: 2003. 788 с.
8. Economics of Sustainable Energy / J. S. Islam, M. R. Islam, M. Islam, M. A. Mughal. Хобокен, 2018. 627 с.

References.

1. S&P Global. Veb-sajt. Available at: <https://www.spglobal.com/en/>.
2. Yahoo! Finance Veb-sajt. Available at: <https://finance.yahoo.com/quote/TSLA/financials?p=TSLA>.
3. Barchart McDonalds Inc. Veb-sajt. Available at: <https://www.barchart.com/stocks/quotes/MCD/interactive-chart>.
4. Aiolux Apple Inc. Veb-sajt. Available at: https://aiolux.com/reports/performance-seasonality-patterns?symbol=AAPL&tab_name=summary_table
5. Merfi, Dzh. (1991). Mizhrynkoviy analiz. Pryncypy vzajemodii finansovyh rynkiv. [Multiple analysis. Principles of interaction of financial markets]. SShA. USA.
6. Gurufocus Stock screener. Veb-sajt. Available at: <https://www.gurufocus.com/screener>.
7. Informatyka dlja ekonomistiv: navch. posib. dlja studentiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv ekonomichnyh special'nostej [Informatics for economies: Navch. posib. for students of the main primary pledges of economic specialties]. (2003). Bespalov, V. M., Vakula, A. Ju., Gostryk, O. M. [ta in.]. Kyiv. Ukraine.
8. Economics of Sustainable Energy (2018). Islam, J. S., Islam, M. R., Islam, M., Mughal, M. A. Hoboken.

Abstract.

Lagodiienko V., Tryhubchenko A. Features of selection of foreign securities for investment activities.

Introduction. Selecting stocks to invest in is an extremely complex and responsible process. The investment process is the purchase of financial instruments both for long-term ownership and for a stable return.

The purpose of the article is to develop practical recommendations and establish criteria for selecting securities for the investment portfolio, in particular for investors operating in the foreign stock market.

Results. The main criteria by which investors should select shares in their own investment portfolio are identified: the presence of a trend; financial stability of companies; liquidity of shares; historical trends; correct distribution of capital. The presence of the trend is demonstrated in the work with the involvement of Bollinger Bands. This indicator is based on one of the basic indicators of technical analysis, namely the average current price for a specific period of time. To determine financial stability, one of the criteria for selecting shares in the S&P500 index, which is conducted quarterly by the S&P Global Inc. committee, was chosen. The liquidity of shares, the main indicator of which is the ability to quickly buy or sell a security with a minimum difference in price, depends on the volume of trades. In financial markets, including the stock market, seasonal trends are also important. One of the main rules in the formation of the investment portfolio is diversification, i.e. the distribution of capital among several low-correlated instruments. This makes it possible to align the yield curve of the portfolio, when during the drawdown of one asset another shows growth and vice versa.

Conclusions. This list of factors for the selection of shares for the formation of its own investment portfolio is not complete. Of course, for more detailed acquaintance and analysis of stocks it is necessary to use deeper analysis, paying attention to tendencies inside the sector, company news, fundamental indicators, price, belonging to the index, country of origin of the company, etc. However, for the initial stage of the investment portfolio formation, these five criteria are sufficient.

Key words: shares, investment portfolio, investment, criteria for selection of shares.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2020 р.

Бібліографічний опис статті:

Лагодієнко В. В., Тригубченко А. В. Особливості відбору іноземних цінних паперів для інвестиційної діяльності. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 2. С. 86-89.

Lagodiienko V., Tryhubchenko A. Features of selection of foreign securities for investment activities. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 2, pp. 86-89.